

DE KULTURHISTORISKA MUSEERNA I SVERIGE 1921—1923.

*Sekreterarens berättelse vid Svenska Museimannaföreningens
årsmöte i Karlskrona den 12 juni 1925.*

Svenska Museimannaföreningen, som har till ändamål att »utgöra en sammanslutning mellan personer, som i egenskap af föreståndare eller tjänstemän arbeta eller hava arbetat vid svenska museinstitutioner», måste till sina uppgifter räkna även den att, i den mån detta är möjligt, följa den museala utvecklingen inom landet i sin hela omfattning. En sådan uppgift är helt visst icke så alldeles lätt, men så länge statsmakterna icke synas vilja på fullt allvar behjärta den kulturella gärning, som här av en mångfald krafter — ofta i det tysta — utföres, måste det åtminstone för de svenska museimännen själva vara en plikt att följa vad som inom hela det museala arbetsområdet sker.

Vilken rik utveckling det museala intresset är statt uti framgår bäst av ett par siffror. Då Svenska Museimannaföreningen år 1906 grundades, uppgick antalet kulturhistoriska museisamlingar inom landet till ett femtiotal. Sedan denna tid har det mer än tredubblats. Tidigare hade museerna huvudsakligen varit knutna till städerna. Ungefär med år 1905 börja de mindre orterna taga verksam del i kulturminnesvården, och det ena bygdemuseet efter det andra uppstår i rask följd. Då Kungl. Fornminnesvårdskommittén år 1921 avgav sitt betänkande, hade ett försök gjorts att erhålla en översikt över vilka organisationer på här föreliggande område, som då voro i verksamhet. Redogörelsen för dem omfattar tiden till och med år 1920; den upptar 125 föreningar och omkr. 150 museer utanför Stockholm. Läggs härtill i första hand Stockholmsmuseerna och vidare de samlingar, som äro knutna till läroverk, folkhögskolor och hemslöjdsföreningar, uppgår antalet då kända kulturhistoriska samlingar till omkr. 220.

Utvecklingen har sedan dess ingalunda stått stilla. Antalet under åren 1921—1923 nystiftade föreningar är 38, vartill komma tre föreningar, som tillkommit före 1921, men som icke finnas upptagna i den till Fornminnesvårdskommitténs betänkande fogade redogörelsen. Av de förstnämnda föreningarna hava 12 tillkommit år 1921, och 9 år 1922; för 16 föreningar är tillkomståret icke bestämt känt. Från år 1923 har till min kännedom kommit endast stiftandet av Blekinge hembygdsförbund, varför det kan antagas, att antalet nytillkomna föreningar är något större än det här angivna.

De nu kända föreningar, som icke finnas upptagna i Fornminnesvårdskommitténs betänkande äro följande: